

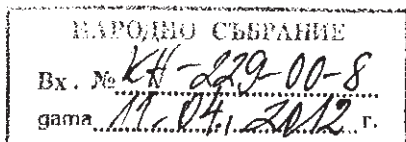

СИНДИКАТ НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИТЕЛИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН КОМИТЕТ
SYNDICAT DES ENSEIGNANTS BULGARES

София 1000 , ул. "Ген. Паренсов" N 11
Тел: 9 877-818 Факс:9 881-794; 9 863-315
E-mail: sbu_centrala@abv.bg

11 Rue "Parsenov" , 1000 Sofia
tel: 9 877-818 fax:9 881-794; 9 863-315
E-mail: sbu_centrala@abv.bg

Изх. № 414.....11.04... 2012 г.

ДО
Г-Н ОГНЯН СТОИЧКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕТО,
НАУКАТА И ВЪПРОСИТЕ
НА ДЕЦАТА
КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

На Ваш № KN-253-09-78
06.04.2012 г.

УВАЖАЕМИ Г-Н СТОИЧКОВ,

Приложено Ви изпращаме Становище на Синдиката на българските учители по проекта на Закон за предучилищното и училищното образование.

В Становището се съдържат и конкретните предложения на Синдиката за промени в текстове на Закона, както и аргументацията за това.

Приложение: Становище на Синдикат на българските учители по проекта на ЗПУО.

С уважение,

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Я

пи

СИНДИКАТ НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИТЕЛИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН КОМИТЕТ
SYNDICAT DES ENSEIGNANTS BULGARES

София 1000 , ул. "Ген. Паренсов" N 11
Тел: 9 877-818 Факс: 9 881-794; 9 863-315
E-mail: sbu_centrala@abv.bg

11 Rue "Parenssov" , 1000 Sofia
tel: 9 877-818 fax: 9 881-794; 9 863-315
E-mail: sbu_centrala@abv.bg

Изх. 413/11, 04 2012г.

СТАНОВИЩЕ

**НА СИНДИКАТА НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИТЕЛИ ПО ПРЕДСТАВЕНИЯ
ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО
ОБРАЗОВАНИЕ**

Синдикатът приема необходимостта и навремеността от един нов Закон уреждащ отношенията и процесите в системата на училищното образование.

I. Като цяло, предложеният вариант на Закона е доста всеобхватен, отразява подробно и изчерпателно както приоритетите, принципите на работа и целите на предучилищното обучение и възпитание и на училищното образование, така и основните функции, права и задължения на различните участници и тяхното взаимодействие за правилното управление и функциониране на системата. Включени са текстове, даващи процедурно решение на редица педагогически казуси, по които дълги години съществуващата нормативна уредба в системата на средното образование или нямаше конкретен отговор, или позволяваше различни тълкувания. Отделено е специално място и на родителите като съществен партньор в образователния процес, разработени са добре формите на обучение, проходимостта на системата, приветстваме задължителната подготовка на децата от четири годишна възраст, както и въвеждането на задължителна целодневна организация на учебния ден. Приемаме като навременно и необходимо създаването на Обществените съвети.

В различни части на Закона ясно личи политиката за продължаващо образование и учение през целия живот. Впечатление прави и вниманието към българските деца и ученици зад граница, които се обучават в българските съботно-неделни училища в чужбина.

В същото време, обемът на Закона е доста голям. По някои проблеми има прекалено дълга и подробна конкретика. Остава идеята за разписване на 17 държавни образователни стандарти, които да регламентират подробно

процедурите по дейността на участниците и регулирането на отделните процеси, необходими за функциониране на системата.

Необходимо е да се прецизират добре текстовете по отделните глави в предложения Закон и се редуцират до излагане на основните идеи и постановки, а за конкретиката да се препраща към стандартите с цел да се избегне различното тълкуване. Възможно е и намаляване на броя на предложените стандарти, като някои от тях се обединят. Например, **стандартите за общообразователната, за профилираната и за професионалната подготовка** могат да се обединят в един **стандарт за видовете образователна подготовка**. **Стандартите за приобщаващото образование, за гражданското, здравното и интеркултурното образование** могат да бъдат обединени в **стандарт за личностното подпомагане, мотивиране и развитие на детето и ученика**. **Стандартът за физическата среда** може да е като **част (раздел) от стандарта за институциите**.

Считаме, че **приемането на четиристепенната структура на средното образование е модерна идея** отразяваща тенденциите в съвременното развитие на образователните системи, адекватно на бързопроменящата се икономическа обстановка и в унисон с критериите на Лисабонския процес.

II. В същото време отбелязваме, че съществуват и редица текстове, които предизвикват притеснение:

1. Считаме, че новото наименование на закона не определя неговият обхват. Терминът „**образование**” е приложим при завършване на определена образователна степен, а именно – основно образование с двата му етапа, средно с предвидените в проекта на закон също два етапа и висше образование. В цитираните случаи при завършване на всяка образователна степен или етап се получава документ, без наличието на който е невъзможно продължаването в по-горната степен.

В последните години в системата на предучилищната подготовка протича процес на „**дидактизиране**” – въвеждане на учебни единици – „**педагогически ситуации**”, използване на учебни книжки („**познавателни книжки**” според проекта на закон) и др., но въпреки това в институциите на доучилищната или предучилищна подготовка се извършват най-вече дейности по отглеждане, възпитание и обучение на децата и завършването с документ за училищна готовност не означава, че е завършена образователна степен.

2. В чл. 8, ал. 2 е записано, че „Училищното образование е задължително до навършване на 16-годишна възраст и започва от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 7-годишна възраст на детето.”

Предлагаме в унисон с развиващите се в Европа процеси и поставените цели с програмата Европа 2020 да се започне дискусия за въвеждане на задължително училищно образование до 18 годишна възраст.

3. Считаме, че броят на държавните образователни стандарти е прекалено голям – 17, като част от тях биха могли да се комбинират и обединят (по предложенията ни от стр. 2).

4. Предлагаме в чл. 28, ал. 2 с текст : „Автономията на училищата, детските градини, центровете за личностно развитие и подкрепа се изразява в правото:” - да се извършат следните промени –
- в т. 3 – „свободно да избират организацията, методите и средствата на обучение за осигуряване на качествено образование;” – след „обучение” да се добави „и възпитание”.

5. Не приемаме предвиденото в чл. 50, ал. 3 финансиране на частното образование за сметка на държавния бюджет в момент, когато страната е в сериозна икономическа криза и средствата от бюджета са недостатъчни за задоволяване нуждите на държавните и общински училища и детски градини.

При осигуряване финансиране чрез Единен разходен стандарт на частните детски градини и училища, то държавните и общински такива се поставят в неравностойно положение и са реално дискриминирани – на тях по закон им е забранено събирането на такси, а позволените им „собствени приходи” от наеми и други дейности в никакъв случай не са съизмерими като обем.

Ако все пак подобен текст бъде приет, то да бъдат изписани ясни условия за финансирането, като предлагаме следното –

В чл. 39 да се въведе нова алинея (3) -

(3) Частните детски градини и училища:

1. самостоятелно определят такси за отглеждане, възпитание и обучение на децата и учениците, като ги съобразяват с получената държавна субсидия

2. освобождават от заплащане на такса не по-малко от 4% от приетите деца и/или ученици

3. при назначаване и освобождаване на педагогическите специалисти, при определяне на минималните работни заплати и на платения годишен отпуск стриктно спазват разпоредбите на Кодекса на труда и на Колективния трудов договор за ситемата на средното образование.

В чл. 330 да се създаде нова ал. 2 със съдържание –

„(2) При издаването на разрешение по ал. 1 министърът на образованието, младежта и науката задължително се съобразява с европейската тенденция за равен достъп до безплатно, качествено

държавно образование и допускане на алтернативни форми на частно образование не повече от три процента спрямо цялата училищна система;”

Досегашни алинеи 2-4 да станат съответно 3-5.

Одобряваме предвидения в преходните и заключителни разпоредби отлагателен период за подобно финансиране и предлагаме то да стартира от учебната 2017/2018 г..

6. В чл 37, ал.1, т. 4 се въвежда нов тип училище – „обединено (I – X клас включително)”.

Считаме, че по-подходящ е терминът употребен в по-ранните варианти на проекта на Закон – „**общозадължително**”

7. Предлагаме по-ясно регламентиране положението на Центровете за личностна подкрепа в следните пунктове:

А) Към чл. 26 да се запише: **Надгражда и развива знания, умения, компетентности** в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта.

Б) Във връзка с чл. 31 след Център за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 1, т.1, с тире да се добави **Детски комплекс**.

В) Във връзка с чл. 49, алинея 4 да се разпишат правила за съдържанието на правилниците / типови правилници / на Центровете за подкрепа за личностно развитие и да се определи процедура за утвърждаването им.

Г) Във връзка с чл. 197, ал. 1 да се конкретизира, че това не се отнася за дейностите по чл. 48, ал.1, т.1.

Д) Да се въведе единен разходен стандарт за издръжка на дете в група в Центровете за подкрепа за личностно развитие

Е) Във връзка с чл. 190, алинея 2, в ДОС да се конкретизира коя обща подкрепа се финансира от държавния бюджет и коя не се финансира от него. Да не се въвеждат такси за обучение в Центровете за подкрепа за личностно развитие, което е в противоречие с равния достъп на децата до образование и възпитание, както и с Конституцията на Р. България за безплатно образование.

Ж) Във връзка с чл. 280, т. 3, държавната политика по отношение на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците да бъде финансово обезпечена чрез определяне на минимален държавен стандарт за издръжка, регламентиран в ДОС за финансиране на тези институции и нормирането на труда.

З) Във връзка с чл. 280, алинея 1, т. 1,2,3,4 да се конкретизира прави ли се разлика между финансирането на дейности и финансирането на издръжка на институциите.

8. Предлагаме в чл. 90, ал. 2 след израза „за придобиване на социални умения”, да се добави – „за гражданско образование”.

9. Предлагаме чл. 92, ал. 3 с текст: „Училищният учебен план се утвърждава със заповед на директора и не може да се променя през учебната година.” – да добие следния вид:

„Училищният учебен план **се одобрява от Педагогическия съвет**, утвърждава се от директора на училището и не може да се променя през учебната година.”

10. В раздел ” **Познавателни книжки, учебници и учебни помагала**” - е записано, че министърът одобрява всички проекти на учебници и учебни книжки, за които въз основа на оценяването е установено, че отговарят на държавния образователен стандарт за учебниците, познавателните книжки и учебните помагала.

Считаме, че този плуралистичен подход за одобряване на неограничен брой учебници ще затрудни системата и е по-уместно да бъде използван досега действащия модел за одобряване на учебници и учебни помагала. В този смисъл предлагаме в чл. 157 да се включи нова алинея със съдържание :

„(3) Вторият етап от оценяването се извършва въз основа на избор **на три** проекта на учебник, направен във всяко училище, в което се изучава съответният учебен предмет в съответния клас.”

в чл. 159 ал. 2 изразът „одобрява всички проекти” да се замени с „**одобрява до три проекта**”

11. Считаме, че макар идеята за валидиране на знания придобити при неформално или самостоятелно обучение - Глава „Учене през целия живот” да е навременна и актуална, самата система на валидиране следва да бъде по-подробно разработена.

12. В раздел „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците” е записано, че детските градини и училищата са длъжни да приемат деца и ученици със СОП като нормата е до 3 деца/ученици в група или клас - чл.191, ал. 2.

Считаме, че е необходимо да се диференцират видовете СОП и спрямо това да се определи броят на тези деца в паралелка/група. Необходимо е и да се запази досега действащото правило при включване на деца със СОП паралелката/групата да се формират при минимален брой ученици/деца, като се осигури допълнително финансиране за компенсация на нереализирания пълен прием.

Конкретния текст предлагаме да добие следния вид - „(2) В група в детска градина и в паралелка в училище може да се обучават **до 2 деца** и

1 ученик със специални образователни потребности съответно в група или паралелка.”

13. Не можем да се съгласим с грубо дискриминационния текст на чл. 214 от глава „Педагогически специалисти”. Предлагаме той да добие следния вид –

„Чл. 214. (1) Не може да заема длъжност на педагогически специалист лице, което е:

1. осъдено на лишаване от свобода с влязла в сила ефективна присъда за умишлено престъпление;

2. лишено от право да упражнява професията;

(2) При възникване на обстоятелство по ал. 1, трудовото правоотношение с педагогическия специалист се прекратява.”

14. Считаме, а и това е отразено във всички предложения получени от учители, учителски колективи и синдикални организации от страната, че **директорската длъжност трябва да бъде мандатна**. В тази връзка предлагаме в чл. 216 да се включи нова алинея –

„(6) Трудовите взаимоотношения със спечелилия конкурса по ал. 5 се уреждат при условията на чл. 68, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда за период от 3 години. При получена най-висока оценка при атестирането по чл. 227, ал. 1 и 2 договорът може да се продължи за още най-много 3 години.”

15. В чл. 219, ал. 1 предлагаме да се включат нови т. 6-9 –

„6. да бъдат зачитани правата и достойнството им пред и от децата, учениците и другите участници в образователния процес;

7. да бъдат спазвани от работодателя трудовите, осигурителните и социалните им права.

8. Размерът на средната брутна работна заплата на педагогическите специалисти е не по-малък от 1.3 на сто спрямо размера на средната брутна работна заплата за страната;

16. Считаме, че действащата в момента пет степенна скала за ПКС е доказва своята ефективност и в по-пълна степен отговаря на принципа за учене през целия живот и за непрекъснато повишаване на квалификацията.

Поради това предлагаме чл. 226, ал. 1 да добие вида – „Въз основа на достигнатото равнище на квалификация педагогическите специалисти могат да придобиват **последователно пета, четвърта, трета, втора и първа** професионално-квалификационни степени.”

17. Оценяваме атестирането като изключително важен и отговорен процес и поради това предлагаме промени в чл. 229, който да добие следния вид

„(1) Атестирането е процес на оценяване съответствието на дейността на педагогическите специалисти с професионалния им профил, както и със стратегията за развитие на детската градина и на училището.

(2) Атестирането на педагогическите специалисти, включително директорите се извършва за педагогическите специалисти на **всеки четири години, а на директорите – на всеки три години**. Атестирането се извършва от атестационни комисии. **Съставът на комисииите, критериите за атестиране и процедурата по атестирането се определят в държавния образователен стандарт за статута и развитието на педагогическите специалисти и директорите.**

(3) При получена най-ниска оценка от атестирането работодателят заедно с атестационната комисия:

1. правят анализ на причините довели до ниската оценка;
2. изработват план за методическо и организационно подпомагане на получилия ниска оценка педагогически специалист;
3. определят наставник/наставници, които да осъществят методическата и организационна подкрепа;
4. представят в РУО/МОМН в едномесечен срок от провеждането на атестирането документите по т. 1, 2 и 3;

(4) В случаите по ал. 3 повторно атестиране на лицето се извършва не по-късно от една година след предприемане на мерките по т. 1, 2 и 3;

(5) Ако при атестирането по ал. 4 отново е получена най-ниска оценка лицето се освобождава от длъжност при условията на чл. 328, ал. 1, т. 5 от Кодекса на труда..

(6) Освен за кариерното развитие оценката от атестирането може да служи и за насочване за повишаване на квалификацията и поощряване на педагогическия специалист.”

18. Предвид важността на предложената нова структура – „Обществен съвет” и нейната отговорност за развитието на образованието на местно равнище, считаме, че в състава му трябва да има включени и представители на национално представените синдикати или представители на колектива.

Конкретно – в чл. 265, ал. 1 след израза „съответната институция да се добави – **„както и представили на национално представените синдикати.”**

19. В глава „Финансиране и имущество” предлагаме следното:

В чл. 280 да се въведе **нова ал. 5** със съдържание –

(5) на всяко полугодие Министерът на образованието, младежта и науката предоставя в Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество в системата на средното образование информация за приходите и изпълнението на бюджета на държавните дейности по образованието.

В чл. 283 ал. 3 да придобие следния вид –
„(3) Единният разходен стандарт включва средства от държавния бюджет за работни заплати и за издръжка на едно дете и един ученик за съответната държавна дейност, съобразно единната бюджетна класификация за съответната година”

и да се добави алинея 6 –
„(6) Размерът на единните разходни стандарти за дете/ученик се увеличава ежегодно с размера на инфлацията и коефициента на увеличение на brutния вътрешен продукт.”

В чл. 284, ал. 1 в края на първото изречение след израза „по съответна дейност” да се добави - **„и с представители на национално представителните синдикални организации.”**

В чл. 294 да се въведе нова ал. 5 със съдържание –
„(5) Средствата по единния разходен стандарт не могат да се използват за основни ремонти и за придобиване на дълготрайни материални активи.”

Считаме, че с приемането на предложените от Синдиката на българските учители промени проекта на законът в по-пълна степен ще отговори на основната си функция – осигуряване и регламентиране образованието в Република България, както и ще се облекчи връзката с предвидените в него Държавни образователни стандарти.

Председател:

ик